

УДК 657.633.5

С. В. Гушко, д.е.н., доцент
*Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ СИСТЕМИ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ СЛУЖБАМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

АНОТАЦІЯ. В статті розкриті питання синхронізації облікових інформаційних потоків через впровадження системи внутрішнього аудиту в управлінні промисловими підприємствами холдингового типу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: внутрішній аудит, управління, підприємство, модель.

Стратегічне управління підприємствами є сукупністю управлінських елементів та засобів їх організаційної, інформаційної та правової підтримки. З урахуванням особливостей організаційної структури та ступеня централізації, управління її структурними одиницями здійснюється за результатами внутрішнього аудиту прийняття та реалізації стратегічних рішень, що забезпечують розвиток як системи в цілому, так і її структурних одиниць.

При здійсненні внутрішнього аудиту бухгалтерської звітності, як і зовнішнього аудиту, необхідною є оцінка організації бухгалтерського обліку і системи внутрішнього контролю структурних підрозділів, що перевіряються.

Водночас, внутрішні аудитори особливу увагу повинні звернути на всі зміни, які відбуваються в структурних підрозділах підприємств порівняно з попереднім періодом. Саме тому одним з основних завдань системи внутрішнього аудиту, є забезпечення менеджерів якісною інформаційною базою для ухвалення управлінських рішень. Якість інформації, що надається, в даному випадку визначається її своєчасністю, достовірністю і повнотою. А це безпосередньо має вплив на ефективність прийняття управлінських рішень.

У сучасному розумінні контрольне середовище можна представити як систему, об'єднану за певними принципами, що становлять єдине ціле. Класифікація основних чинників, що впливають на контрольне середовище, може бути такою:

- ступінь дотримання вимог чинного законодавства і нормативних актів;

- система підготовки внутрішньої управлінської звітності;
- система підготовки бухгалтерської звітності;
- кадрова політика і практика;
- розподіл відповідальності та повноважень;
- організаційна структура підрозділу, що відповідає за ведення бухгалтерського обліку;
- принципи управління.

Промислові підприємства повинні структурно перебудувати усі елементи ДВА (департаменту внутрішнього аудиту), у тому числі контрольне середовище підприємства, спрямовувати його на забезпечення конкурентоспроможності та ефективне функціонування і розвиток умов господарювання. Основними користувачами результатів діяльності департаменту внутрішнього аудиту є вище виконавче та лінійне (операційне) керівництво підприємств.

Поведінка кожної великої виробничо-фінансової системи на ринку визначається тільки однією їй властивій комбінацією пріоритетів фундаментальної стратегічної установки та обраною стратегією конкурентоспроможності. На думку Г.В. Козаченка, «конкретне формулювання пріоритетів фундаментальної стратегічної установки являє собою встановлення довгострокових цілей» (рис. 1) [4, с.83].

Функціонування великих потужних промислових холдингів в умовах підприємництва об'єктивно зумовило створення в апараті управління ДВА. Міжнародний досвід акціонерних товариств США і Західної Європи показує, що внутрішній аудит стає невід'ємною частиною ефективного корпоративного управління.

За цих обставин потребує розроблення комплекс заходів щодо створення конкурентних переваг, у рамках якого формування і розвиток науково обґрунтованих підходів до організації внутрішнього аудиту і їх адаптація до сучасних ринкових умов і потреб вищої ланки управління є одним із найважливіших напрямків підвищення ефективності економічної діяльності як на макроекономічному рівні, так і на рівні окремих господарюючих суб'єктів.

В економічній літературі поняття внутрішнього аудиту порізно трактується як вітчизняними, так і зарубіжними авторами. Робертсон Дж. Р. доводить, що внутрішній аудит є однією зі складових контролю, а саме: «Структура внутрішнього контролю може бути поділена на три складових: контрольна сфера — набір характеристик, який визначає службові стосунки, придатні для

контролю в компанії; система бухгалтерського обліку в компанії — політика і процедури, які стосуються відповідних записів господарських операцій; процедури контролю — спеціальні перевірки, що виконує персонал компанії» [5, с. 137].

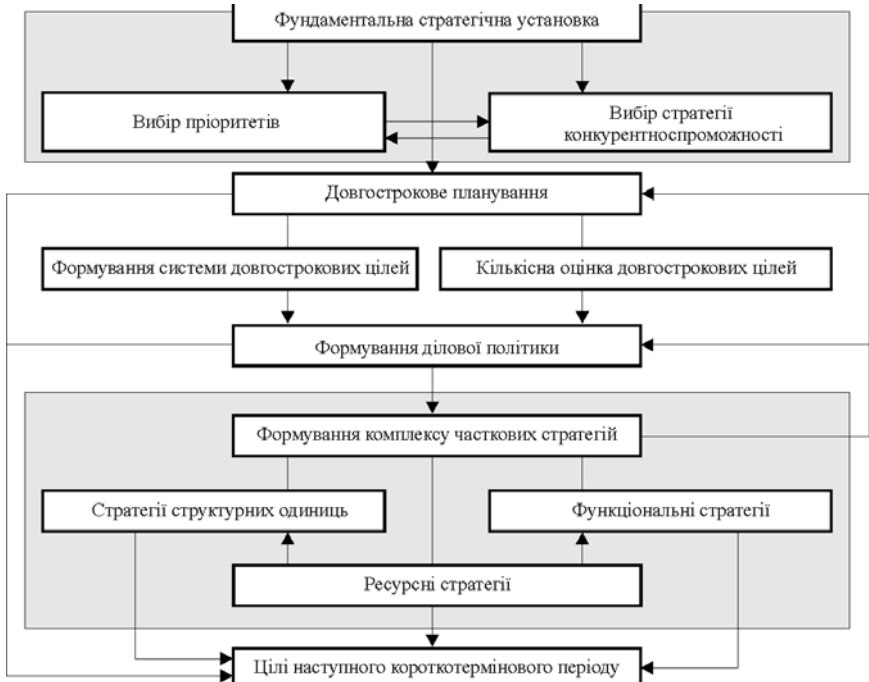

Рис. 1. Структура механізму стратегічного управління промисловими холдингами

Тієї ж думки дотримується і С.М. Бичкова, яка вважає, що «внутрішній аудит є елементом системи внутрішнього контролю, організований керівництвом підприємства з метою аналізу облікових та інших контрольних даних» [2, с. 21].

Савченко В.Я. вважає, що «служба внутрішнього аудиту створюється з метою забезпечення ефективності діяльності апарату управління щодо захисту законних майнових інтересів підприємства, удосконалення системи бухгалтерського обліку і сприяння підвищенню ефективності роботи, зміцнення його фінансового стану» [6, с. 277].

Досліджуючи функції управління підприємством, важливо виявити використання результатів аудиту і для єднальних процесів. Для єднального процесу ухвалення управлінських рішень важливі послуги аудиторів, які чинять безпосередній вплив на ухвалення рішення, надають менеджменту достовірну, своєчасну і повну інформацію.

Це юридичне, податкове консультування, консультації щодо поліпшення фінансово-господарського положення, управлінське консультування, включаючи консультування з питань злиття і поглинань, упровадження управлінських інформаційних систем класу ERP (Enterprise Resource Planning) тощо.

ДВА значно більше орієнтований на потреби виконавчого керівництва, а не власників. При цьому частина вищих виконавчих керівників і голів Рад директорів, що представляють інтереси власників, можуть бути не задоволені роботою ДВА своїх підприємств. Цей факт може мати наступні пояснення:

- неповне уявлення з боку керівників департаменту внутрішнього аудиту про потреби замовників клієнтів внутрішнього аудиту — Рад директорів і вищого виконавчого керівництва;
- завищені або невиправдані очікування з боку Рад директорів і керівництва при недостатності ресурсів, що виділяються, а також рівня «зрілості» підприємства;
- проблеми в питанні комунікації між замовниками клієнтами і ДВА, зокрема на рівні звітів про виконану роботу.

З іншого боку, більшість керівників ДВА вважають користувачами результатів діяльності внутрішнього аудиту — Раду директорів, що ще кілька років тому було нереальним.

З точки зору контрольної функції управління промисловим підприємством аудит допомагає вимірювати результати діяльності підприємства, порівнюючи їх з планованими показниками, а також удосконалювати контрольні процедури шляхом проведення аудиту фінансової звітності, здійснення процедур щодо погодження, підготовки відповідних рекомендацій.

Отже, менеджмент буде упевнений в достовірності використуваних даних, зможе адекватно оцінити досягнення поставлених на етапі планування цілей і порівняти результати з планами і бюджетами. Під час підтвердження аудитором даних фінансової звітності підтвердженими в цілому слід уважати і дані управлінського обліку. Це дозволяє адекватно використовувати дані управлінського обліку, що сприяє підвищенню ефективності управління.

Окрім цього, аудит звітності підтверджує акціонерам ефективність діяльності Ради директорів підприємства, а також допомагає перевірити діяльність структурних підрозділів підприємства.

При цьому досить велика частка інформації для розуміння бізнесу і ситуації на підприємстві отримується з фінансової звітності, складеної за МСФЗ (Міжнародними стандартами фінансової звітності). Акціонери підприємства мають можливість бачити реальні результати діяльності підприємства і намагатися впливати на управління. Також для здійснення контрольної функції менеджментом підприємства слід залучати аудиторів для здійснення послуг з узгодження.

У цьому випадку аудитори здійснюють перевірку структурних підрозділів підприємства відповідно до інструкцій вищого менеджменту підприємства — замовника послуги. Скориставшись результатами ДВА, менеджмент підприємства у разі потреби корекції серйозних відхилень може зробити відповідні управлінські дії.

Основний напрям спільної роботи ДВА з менеджментом промислового підприємства щодо побудови й оптимізації бізнес-процесів пов'язаний з контролем виконання плану заходів, що коригуються, необхідність яких була виявлено за результатами внутрішнього аудиту.

За результатами здійснення контрольних дій ДВА формує «Звіт щодо виконання заходів, що коригуються», за конкретною перевіркою із вказівкою виконання заходів, їх достатності, своєчасності й ефективності, який доводиться до тих же осіб, кому спрямовувався раніше сам «Аудиторський звіт».

Інший напрям спільної роботи ДВА з менеджментом підприємства пов'язаний з наданням консалтингової підтримки менеджменту. Інформація, отримана під час проведення аудиторської перевірки і подальшого контролю виконання заходів, що коригуються, за результатами внутрішнього аудиту, є основою для вирішення завдань, поставлених безпосередньо перед самою ДВА, а саме:

- своєчасне формування і надання звітності щодо результатів аудиторської діяльності, істотних ризиків, проблемах контролю і корпоративного управління на підприємстві, якому підзвітна ДВА;
- планування подальшої діяльності ДВА.

Отже, менеджмент підприємства отримує необхідну консультативну підтримку під час проведення організаційних проєктів, а

також необхідну допомогу під час здійснення тих або інших заходів — наприклад, щодо підготовки проспекту емісій акцій для розміщень за кордоном. А підтверджена аудитором інформація за ринками збуту продукції підприємства і напрямками діяльності може активно використовуватися відповідними службами.

Рішення про те, чи потрібний внутрішній аудит, приймають власники і вище виконавче керівництво промислових підприємств. Визначається це рішення багатьма чинниками, до яких, перш за все, відносяться розділення функції володіння й управління бізнесом; розміри і структурна розгалуженість організації; рівень ризиків, властивих діяльності.

В разі, якщо власники бізнесу є менеджерами підприємства і самі повністю контролюють всі аспекти бізнесу, в наявності функції внутрішнього аудиту може не бути потреби. Проте із зростанням розмірів підприємства і підвищенням складності процесів управління у власників-менеджерів може скластися ілюзія контролю, коли створюється враження, що бізнес не суттєво змінюється і всі напрямки діяльності знаходяться під контролем, а насправді у керівництва вже не вистачає фізичної можливості контролювати ситуацію у всій повноті. Ось тоді внутрішній аудит виявиться вельми корисний.

Внутрішній аудит необхідний не тільки власникам, але і менеджменту підприємства. Завдання менеджерів — управляти бізнесом, досягаючи поставлених цілей найбільш ефективно. Успішність виконання цього завдання залежить у значній мірі від двох чинників: 1) чи володіє менеджер інформацією, необхідною для ухвалення правильних управлінських рішень; 2) чи існує ефективна система контролю виконання ухвалених рішень. Менеджери, для яких управління бізнесом є частиною повсякденної роботи, не завжди здатні об'єктивно оцінити ситуацію. Навіть, якщо менеджер вважає, що ефективно контролює всі процеси, у нього, як правило, немає часу і специфічних навиків для збирання і структуризації відповідної інформації. Внутрішній аудит володіє інформацією за всіма аспектами діяльності, а також є інструментарієм для узагальнення й аналізу даних, тому тісна взаємодія з внутрішнім аудитом підвищує ефективність ухвалення рішень менеджментом. Саме внутрішній аудит є об'єктивним джерелом інформації, що допомагає менеджеру по-новому подивитися на речі та оцінити якість виконання ухвалених управлінських рішень [7].

За умов невизначеності і нестабільності зовнішнього середовища, процес управління промисловим холдингом передбачає збільшення обсягу контрольної роботи. Більш того, через посилення конкуренції, швидкий розвиток і зміну технологій, зростаючу диверсифікацію бізнесу і ускладнення бізнес-проектів управління істотно ускладнюється, що обумовлює ускладнення її контрольних процедур. Саме тому виникає необхідність більш змістовної реалізації контрольного аспекту на всіх рівнях управління.

Без інформаційної прозорості об'єкту управління адекватне його сприйняття неможливе, управлінські дії не надають можливості отримувати бажаний результат і управлінський зв'язок з об'єктом втрачається.

Органи управління холдингом користуються послугами внутрішніх аудиторів як додатковими ресурсами, що допомагають їм здійснювати свої функції. Розширення повноважень і підвищення відповідальності директорів на практиці неможливо без реорганізації всієї системи корпоративного управління і ДВА у тому числі. Будучи об'єктивним джерелом інформації для апарату управління, внутрішній аудит повинен сприяти усуненню «інформаційної асиметрії».

Сучасний внутрішній аудит здатний і повинен виконувати різноманітні та масштабні завдання. По-перше, він оцінює систему внутрішнього контролю в частині достовірності інформації, дотримання законодавства, збереження активів, ефективності та результативності діяльності окремих операційних і структурних підрозділів. По-друге, проводить аналіз і оцінку ефективності системи управління ризиками і пропонує методи зниження ризиків. По-третє, оцінює відповідність системи корпоративного управління промислових підприємств принципам корпоративного управління.

Одним з найважливіших напрямків діяльності внутрішнього аудиту стає аудит інформаційних систем. Внутрішній аудит не є універсальним засобом розв'язування всіх проблем підприємства, а саме:

- не може ліквідувати або ідентифікувати всі випадки помилок людей або зловживань, але може мінімізувати їх вірогідність і збільшити вірогідність їх швидкого виявлення за допомогою аудиту інформаційних систем;
- не може аудитувати кожен бізнес-процес щороку, але може оптимізувати вибір підрозділів, що перевіряються, на основі проведення попереднього аналізу ризику;

• не повинен розробляти процедури для підрозділів підприємства, оскільки це негативно впливає на незалежність внутрішнього аудиту, але може аналізувати процедури, розроблені іншими підрозділами, на предмет їх ефективності в рамках системи внутрішнього контролю підприємства.

У багатьох випадках виконавче керівництво схильне розглядати внутрішній аудит як ресурс, що вирішує управлінські завдання щодо побудови системи контролю. Це не може не викликати побоювань з приводу об'єктивності внутрішнього аудиту, оскільки в цьому випадку внутрішнім аудиторам належить фактично оцінювати те, що вони самі розробляють і впроваджують. При цьому, побудова системи внутрішнього контролю не є завданням внутрішнього аудиту, будучи безпосереднім завданням менеджменту. Внутрішній аудит може надавати консультаційну підтримку на етапі розроблення систем і цим приносити безпосередню користь, але не повинен нести відповідальність за створення і підтримку системи контролю.

З урахуванням можливої реалізації додаткових зовнішніх ризик-факторів підвищені вимоги висуваються до ролі внутрішнього аудиту підприємства. Запропонована універсальна модель ієрархії ролей внутрішнього аудиту рекомендується для оцінки використання результатів аудиту з метою прийняття управлінських рішень на підприємстві (рис. 2).

Рис. 2. Універсальна модель ієрархії ролей внутрішнього аудиту

Забезпечення достатньої упевненості відповідно до вимог припускає:

- надання вищому керівництву й комітету з аудиту підтверджень того, що забезпечується відповідність процедурам і положенням політики й існують механізми внутрішнього контролю;
- акцент на відповідності умовам і вимогам на рівні проектів, угод і процесів з ретроспективним напрямком, а також забезпечення відповідності вимогам корпоративного управління;
- достатня орієнтація співробітників ДВА в бізнес-процесах і в питаннях корпоративного управління;
- використання ДВА ефективної методики і перевірених процедур внутрішнього аудиту.

Підвищення ефективності бізнесу передбачає:

- ініціативне сприяння керівництву підприємства у вдосконаленні бізнес-процесів, підвищенні їх ефективності і результативності, в досягненні фінансової економії від пропонованих ініціатив;
- володіння персоналом ДВА спеціальними професійними навичками, необхідними для глибшого розуміння бізнес-діяльності і проведення адекватної оцінки.

Одночасно з підвищенням значущості ролі внутрішнього аудиту, розширенням його функцій і повноважень, появою нових завдань керівництву й акціонери підприємства починають висувати і підвищені вимоги до повноти і якості перевірок, що проводяться, ДВА, своєчасності виявлення і запобігання різному роду порушень, адекватності зроблених рекомендацій і наявності дієвих процедур моніторингу повноти і своєчасності їх упровадження бізнес-підрозділами.

Структуризація процесів інтегрованої системи управління на промислових підприємства дозволить визначити взаємозв'язки процесів системи, у тому числі взаємодію і взаємозв'язок основних блоків, вхідні і вихідні дані процесів і їх власників, а також сукупність інформації, яка споживається, генерується і обробляється підприємством.

Використання результатів внутрішнього аудиту сприятиме вдосконаленню обліково-аналітичної системи управління на підприємствах, а саме:

- а) в частині стратегічного управління :
 - визначення стратегії розвитку підприємства, його місії і бачення;

- формування індикаторів, що дозволяють оцінити успішність діяльності як підприємства в цілому, так і його структурних підрозділів (центрів відповідальності), що повинно, зрештою, дозволити створити систему збалансованих показників;

б) в частині поточного управління :

- створення технології децентралізації поточних планових показників по підприємству в цілому до рівня кожного підрозділу;

- коригування технології кодування усіх підрозділів без виключення з метою обрання їх в якості облікових об'єктів;

- розділення єдиної облікової технології на два напрями: фінансовий і управлінський облік;

в) у частині вдосконалення управління фінансовими ресурсами — побудова системи бюджетування:

- у сітьовому режимі формувати реєстр усіх договорів, з зазначенням термінів виконання зобов'язань, що дозволить формувати бюджет руху грошових коштів;

- створення форматів бюджетних форм, за принципом їх системного заповнення бюджетними показниками і фактичними даними з блоку управлінського обліку;

- формування класифікатора відхилень (звичайних, небезпечних, надзвичайних) і перелік відповідальних осіб за відхилення у місцях їх виникнення;

- розроблення системи мотивацій працівників за досягнення бюджетних показників;

г) в частині вдосконалення інформаційного забезпечення :

- підвищення інформативності обліку за рахунок можливості визначення різних аналітичних ознак обліку;

- підвищення оперативності обліку за рахунок розділення функцій бухгалтерського і управлінського обліку;

- організації системного бюджетування;

- надання управлінських звітів за різними аналітичними ознаками.

Забезпечення правильності і надійності процесу ухвалення рішень повинне спиратися на систему внутрішніх регламентів, інструкцій і внутрішньофірмової політики, а також розгалужену систему планів. Зміст перерахованих документів значною мірою залежить від особливостей діяльності промислового підприємства, його структури, стратегічних цілей і не може бути безпосередньо скопійованим в інших підприємств.

Моделювання процесу системи ухвалення рішень ДВА, а також порівняння процесу ухвалення рішень з зовнішніми моделями може дати додаткову інформацію щодо критичних ознак в існуючій системі прийняття управлінських рішень, що дозволить:

- оцінити типи рішень, найбільш схильних до помилок через можливу недосконалість процедур ухвалення рішень, що використовуються;
- розробити пропозиції відносно формалізації рішень різних типів з урахуванням недоліків існуючої практики;
- з'ясувати, наскільки раціонально завантажені рівні і горизонтальні ланки системи управління підприємством, уточнити обов'язки і повноваження керівництва;
- оцінити необхідність і достатність інформаційного забезпечення рішень щодо угод різного виду;
- визначити напрями, за якими повинен розвиватися аналіз виконання рішень.

Так, наприклад, створення ДВА для виконання вимог стандарту ISO 9001:2000, п. 8.2.2 «Внутрішніх аудитів» (перевірки) повинно бути одним з основних завдань під час розроблення і впровадження систем управління якістю. Саме внутрішній аудит найбільшою мірою впливає на підготовчу роботу до впровадження і на безперервне вдосконалення системи якості. ISO 9001 є міжнародним стандартом систем управління якістю, що узагальнює передовий світовий досвід в області управління і організації виробництва

На рис. 3 наведена блок-схема процесу внутрішнього аудиту з визначенням вхідних та вихідних даних, що генерується.

До цих пір у значній частині вітчизняних менеджерів, зберігаються колишні уявлення про зміст внутрішнього контролю, що заснований на минулому досвіді взаємодії з ревізорами, розуміння аудиту винятково як перевірки річної фінансової звітності, уявлення, що внутрішній аудит і внутрішній контроль — рівнозначні поняття.

Такі уявлення вже не відповідають сучасним вимогам щодо кадрового потенціалу, сучасної структури організації, в яких висока частка праці, полягає в прийнятті та наявності відповідальності за рішення, що ухвалюється. Колишні уявлення вступають у суперечність з розвитком інформаційних технологій та електронного бізнесу. Багатократне збільшення швидкості передачі інформації вимагає вдосконалення програмно-технічних засобів

для пошуку і обробки початкових даних і формування інформації, необхідної для ухвалення доцільних управлінських рішень.

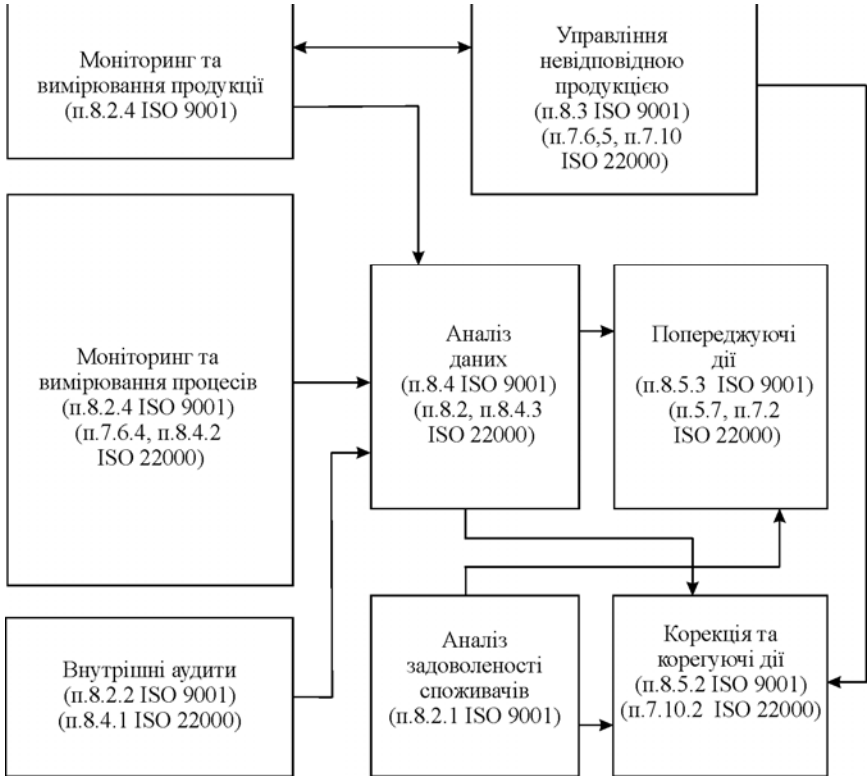

Рис. 3. Процес внутрішнього аудиту з визначенням вхідних та вихідних даних

Необхідні принципово нові підходи щодо організації діяльності економічних суб'єктів, нові концепції управління ризиками. Складність ведення бізнесу в електронному середовищі стимулює до розширення спектра операцій і збільшує ризики. Доводиться враховувати, що на підприємствах вартість створюється не стільки в їх функціональних підрозділах, скільки в міжфункціональних процесах, у системах створення вартості, що, при тривалості життєвого циклу товару, скорочує оптимізацію діяльності та сприяє реінжинірингу бізнес-процесів.

За умов інтеграційних процесів посилюються потреби в створенні стратегічної системи управління ризиком і дотриманням законодавчих вимог, щодо масштабу всієї організації, а не на основі окремих проєктів.

Ефективний ДВА є одним з ключових елементів системи управління промисловим холдингом, який дозволяє менеджменту приймати адекватні рішення, направлені на:

- визначення фактичного стану системи управління підприємством (об'єкту контролю);
- порівняння фактичних даних з плановими;
- оцінку відхилень, що перевищують допустимий рівень;
- виявлення причин даних відхилень;
- оперативне виявлення, запобігання і обмеження операційних, фінансових і інших видів ризиків;
- забезпечення досягнення стратегічних цілей холдингу і його акціонерів.

Реалізація на підприємствах інформаційних систем класу ERP, а саме програмних продуктів компанії SAP дозволяє зменшити витрати на дотримання нормативів, впровадити засоби контролю на кожному рівні управління холдингом, а також і об'єднати корпоративні стратегії і системи управління ризиком через:

- встановлення внутрішнього контролю з використанням стандартних правил і документації, завдяки чому скорочується час на внутрішній аудит та реалізацію панелей індикаторів, основу на другорядних обмеженнях;
- оптимізацію та автоматизацію, фільтрацію списків, санкцій і комерційних правил, з метою поліпшити дотримання нормативних вимог;
- реалізацію системи управління доступом, щоб зменшити ризики розподілу обов'язків і скоротити витрати на зовнішній аудит.

Створення ефективної системи внутрішнього аудиту дозволить підприємству:

- забезпечити ефективне функціонування, стійкість і максимальний розвиток за умов багатопланової конкуренції;
- зберегти і ефективно використовувати ресурси і потенціал;
- своєчасно виявити і мінімізувати комерційні, фінансові та інші ризики в управлінні;
- сформувати систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління адекватну сучасним умовам господарювання які

постійно змінюються, що дозволить своєчасно адаптувати функціонування до змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі [1, с. 25].

Виходячи з принципу, що найдовершеніше управління найбільшою мірою сприяє досягненню мети, реорганізація системи управління та її вдосконалення здатні підвищити ефективність роботи підприємства, скоротити ризик ухвалення важливих рішень, терміни підготовки і реалізації управлінських дій, забезпечити контроль виконання, підвищити загальну якість виконання бізнес-процесів.

Оцінення та оптимізація системи управління є лише одним з можливих результатів виконання проекту щодо управлінського консультування.

Результатом проекту в залежності від аналізу оцінок, отриманих під час діагностики стану підприємства, є зміни всього комплексу завдань ефективного управління. Цей комплекс включає визначення цілей і формування загальної стратегії, оптимізації відповідно до них організаційної структури і ключових бізнес-процесів, а також розроблення документів, що офіційно регламентують внутрішньофірмові стандарти діяльності. Аналіз внутрішніх стандартів повинен підтвердити наявність системи мотивації працівників залежно від результатів роботи підрозділу в загальних результатах підприємства, а також від ролі конкретного працівника в діяльності свого підрозділу.

Література

1. *Бурцев В.В.* Организационно-функциональные аспекты института внутреннего аудита / В.В. Бурцев // *Финансы, деньги, инвестиции.* — 2004. — № 2. — С. 24—36.
2. *Бычкова С.М.* Аудиторская деятельность. Теория и практика / С.М. Бычкова (Серия «Учебники для вузов. Специальная литература»). — СПб.: Издательство «Лань», 2000. — 320 с.
3. *Гушко С.В.* Методологічний та організаційний аспекти обліку, аналізу та аудиту в управлінні підприємств гірничо-металургійного комплексу: [Монографія] / С.В. Гушко. — Київ: ДВНЗ «КНЕУ імені В.Гетьмана», 2010. — 332 с.
4. *Козаченко А.В.* Стратегия развития крупных организационных форм производства / А.В. Козаченко // *Вісник Східноукраїнського державного університету.* — Луганськ: СУДУ, 1997. — № 2(6). — С. 81—87.

5. Робертсон Дж.К. Аудит / Дж.Р. Робертсон. — М.: КРМГ и Контакт, 1993. — 496 с.

6. Савченко В.Я. Аудит: [Навч. посібник] / В.Я. Савченко. — К: КНЕУ, 2004. — 322 с.

7. Сонин А. Зачем компании внутренний аудит? [Електронний ресурс] / А. Сонину. — Режим доступу: http://www.iaa-ru.ru/publication/member_articles/sonin2/.

Статтю подано до редакції 26.05.13 р.

УДК 657

Амбарчян В. С., аспірант
кафедра обліку в кредитних і бюджетних установах
та економічного аналізу
Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана

РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ПОРТФЕЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ БАНКІВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

АНОТАЦІЯ. В статті охарактеризовано міжнародні стандарти обліку та звітності, що застосовуються в процесі здійснення інвестиційних операцій банків з цінними паперами в торговому портфелі, портфелі на продаж та портфелі до погашення. Проаналізовано зміни в процедурах подальшої оцінки придбаних фінансових інструментів в зв'язку із заміною окремих стандартів. Запропоновано вдосконалену класифікацію цінних паперів у відповідності з новими принципами обліку та звітності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: МСФЗ, цінні папери, фінансові інструменти, подальша оцінка, справедлива вартість, амортизована собівартість.

АННОТАЦИЯ. В статье охарактеризовано международные стандарты учета и отчетности, которые применяются в процессе осуществления инвестиционных операций банков с ценными бумагами в торговом портфеле, портфеле на продажу и портфеле до погашения. Проанализировано изменения в процедурах дальнейшей оценки приобретенных финансовых инструментов в связи с изменениями отдельных стандартов. Предложено усовершенствованную классификацию ценных бумаг в соответствии с новыми принципами учета и отчетности.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: МСФО, ценные бумаги, финансовые инструменты, последующая оценка, справедливая стоимость, амортизированная себестоимость.